

SOSIAL MEDİANIN UNİVERSİTET KİTABXANALARINDA SƏMƏRƏLİ İSTİFADƏSİ

Sevda Məmmədova

BDU, Kitabxanaşünaslıq kafedrasının müəllimi

Hazırda sosial media bütün dünyada mühüm bir ünsiyyət platformasına çevrilmişdir. Sosial media getdikcə daha çox həyatımıza nüfuz edir, cəmiyyətin ənənəvi ünsiyyət kanallarından uzaqlaşaraq daha çox virtual kanalara müraciəti təmin edən, informasiyanın zaman və məkan məhdudiyyəti olmadan anında paylaşılmağa bildiyi, insanların fikirlərini azad şəkildə çatdırmağa bildiyi sosiallaşmada yeni bir mədəniyyətə çevrilməkdədir.

Kitabxana resurslarının və xidmətlərinin təbliğində və marketingində daha çox oxucuya operativ və əlverişli şəkildə xidmət etmək üçün sosial media mühiti hazırda geniş istifadə olunur.

Sosial medianın potensial gücünü dərk edən ayrı-ayrı şəxslər, eləcə də təşkilatlar bu platformadan getdikcə daha çox istifadə etməyə başladılar.

Universitet kitabxanaları universitetlərin beyni, müəllimlər və tələbələrin tez-tez müraciət etdiyi akademik informasiya mərkəzləridir. Universitetlər ölkədə elmi informasiya istehsal edən, bu məlumatları elmi nəşrlər vasitəsilə cəmiyyətə təqdim edən, elmi biliklərin ictimailəşməsinə təmin edən, bununla da ölkənin intellektual və iqtisadi, mədəni, sosial inkişafına kömək edən müəssisələrdir. Universitet kitabxanalarının əsas vəzifəsi təhsilin müəyyən pillələrində təhsil alan tələbələrin təhsil və tədqiqat fəaliyyətinə dəstək, təhsil proqramlarının dəstəklənməsi, həmçinin elmi-tədqiqat fəaliyyətinin aparılması məqsədilə mühüm informasiya və sənədlərin təqdim edilməsidir.

Kitabxanalar sosial mediadan yararlanmaqla öz istifadəçilərinin sayını artırır, cari xəbərləri, elanları yayımlayır, təqdimat və marketing xidmətləri aparır, operativ ünsiyyət yaradır. Bu məqsədlə istifadəçilər kitabxanaya müraciət etməkdən əlavə sosial media vasitələrindən istifadə edərək daha çox resurs əldə etmək imkanı qazanır, onları paylaşma imkanı əldə edir, eyni zamanda kitabxanaya getmədən kitabxanalardan on-line olaraq resurslar haqqında məsləhət ala bilər və ağıllı telefonlarla bu

xidmətlərdən mobil olaraq yararlanırlar. Bunlarla yanaşı sosial şəbəkənin geniş imkanları sırasına daxil olan etiketləmə üsulu kitabxanaçılara mövcud informasiyanı nizamalamağa və mövzu bələdçiləri yaratmağa kömək etməklə yanaşı, istifadəçilərə onları maraqlandıran nəşrləri kəsb etmək və mövcud nəşrləri izləmək imkanı verir. Mövzu bələdçisi və ya kurs bələdçisi yaratmağın başqa bir yolu sosial əlfəcinlər hesab edilir. Kitabxanaçılar hər bir kitabxana resurslarına haştaq təyin edirlər ki, bu da sonradan onların tapılmasına imkan verir.

Sosial medianin günümüzdə bu qədər aktualıq kəsb etdiyini öyrənmək və inkişafını izləmək üçün keçmişə nəzər yetirmək vacibdir. İnternetin yaranmasının ilk dövrlərinə nəzər yetirdikdə daha çox statik və məhdud bir quruluşlu dövrlə qarşılaşırıq. İlk dövrlərdə istifadəçilər əlaqə vasitəsi kimi elektron poçtdan istifadə edirdilər. 1989-cu ildə HTML dili "WWW" informasiya paylaşma sisteminin qurulması ilə başlayan və 2001-ci ilə qədər davam edən birinci nəsil informasiya yayıncılığı dövrü Web 1.0 olmuşdur. 2004-cü ildə isə artıq Web 2.0-in meydana çıxması ilə sosial şəbəkə səhifələri yaranmağa başlamışdır. 2005 və 2010-cu illər artıq istifadəçilərin bir-biri ilə əlaqə yaratması istiqamətində böyük islahatların baş verdiyi illər kimi dəyərləndirilə bilər. 2004-cü il Facebook, 2005-ci ildə YouTube, 2006-cı ildə Twitter və 2010-ildə İnstagramın qurulması illəri kimi göstərilə bilər.

Sosial platformalar istiqamətinə aparılan araşdırmalar nəticəsində məlum olmuşdur ki, ən geniş yayılmış sosial şəbəkə məhz Facebook, multimedia vasitələrindən ən geniş istifadə olunan platforma isə YouTube-dur. Dünyada universitet kitabxanalarında sosial medianin istifadəsi ilə bağlı ümumi vəziyyəti qiymətləndirərkən məlum olur ki, ölkəmizdə sosial media vasitələrindən istifadə daha da artırılmalıdır.